

Дијана Пешић, инспектор – просвјетни савјетник
за специјалну наставу у васпитно-образовним установама за образовање дјеце са сметњама у
психофизичком развоју

Извјештај о реализацији групног савјетодавно – инструктивног рада из подручја специјална настава и инклузија школска 2017/2018. година

У периоду од 16. до 25. августа 2017. године реализован је групни савјетодавно-инструктивни рад из подручја специјална настава и инклузија.

Циљ савјетовања

Глобални циљ групног савјетодавно-инструктивног рада јесте унапређење квалитета васпитања и образовања ученика са сметњама у развоју како у посебним установама и одјељењима, тако и у процесу инклузивног образовања.

Оперативни циљеви су:

- Сагледати чињенично стање, идентификовати актуелне тешкоће, те понудити приједлог мјера за отклањање истих.
- Информисати учеснике савјетовања о актуелностима значајним за наредну школску годину.
- Стручно усавршавање дефектолога и наставника.

Програм савјетовања

1. Најава циља и програма савјетовања, упознавање учесника, усаглашавање очекивања свих учесника савјетовања.
2. Образовање ученика са сметњама у развоју у Републици Српској- тренутно стање.
3. Запажања инспектора-просвјетног савјетника током претходне године о најчешћим питањима и проблемима у раду.
4. Планирање, програмирање и припремање васпитно-образовног рада у специјалном/ инклузивном одјељењу, стручна тема.
5. Актуелности и препоруке за наредну школску годину.

Реализација групног савјетодавно – инструктивног рада

Учесници савјетовања

Групни савјетодавно-инструктивни рад из области специјална настава и инклузија реализован је према унапријед дефинисаном плану и програму. Савјетовање је одржано у пет градова, а реализовано је кроз рад са 10 група. Савјетовању су присуствовали дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори, те представници редовних основних школа (наставници разредне и предметне наставе и стручни сарадници). Одзив наставника позиву за савјетовање је био врло добар. Од планираних 166 дефектолога (установе за дјецу са сметњама у развоју, посебна одјељења, стручни сарадници у редовним основним школама) савјетовању је присуствовало њих 153 или 92,16%. Што се тиче представника редовних основних школа савјетовању је присуствовало 178 учесника. Планирати број представника основних школа је практично немогуће, јер сви наставници и стручни сарадници који имају потребу и желе да добију информације и одговоре на своје дилеме могу присуствовати

групном савјетодавно-инструктивном раду. Оквирно је планирано да из сваке школе дође по један представник који би могао дисеминирати информације својим колегама, односно 187 учесника. Међутим анализом листи за евиденцију присуства уочено је да из појединих школа није било представника на савјетовању, док је из других школа присуствовало и по неколико наставника. Стога, проценат од 95,83% присутних представника основних школа морамо узети условно. Од укупно планираних 353 учесника савјетовању је присуствовало 331 или 93,76%.

План савјетовања и учесници

Регија Бијељина - основне школе из Бијељине, Угљевика и Лопара				
Регија Бирач – основне школе из Братунца, Власенице, Зворника, Милића, Осмака, Сребренице и Шековића				
МЈЕСТО	ВРИЈЕМЕ	УЧЕСНИЦИ	Очекивано	Присуствено
ЈУ ОШ „Свети Сава“ ЗВОРНИК	17. 8. 2017. у 9 ⁰⁰ часова	Представник основне школе (наставник разредне или предметне наставе, педагог, психолог или социјални радник)	33	31
		Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у специјалним одјељењима или као стручни сарадници и други образовни профили који раде у специјалним одјељењима	11	12
Регија Херцеговина – основне школе из Берковића, Билеће, Гацка, Љубиња, Невесиња и Требиња				
Сарајевско – романијска регија – основне школе из Вишеграда, Источне Илице, Источног Новог Сарајева, Калиновика, Пала, Рогатице, Рудог, Сокоца, Трнова, Хан Пијеска, Фоче и Чајнича				
МЈЕСТО	ВРИЈЕМЕ	УЧЕСНИЦИ	Очекивано	Присуствено
ЈУ ОШ „Свети Василије Острошки“ ТРЕБИЊЕ	16. 8. 2017. у 9 ⁰⁰ часова	Представник основне школе (наставник разредне или предметне наставе, педагог, психолог или социјални радник)	27	13
		Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у специјалним одјељењима или као стручни сарадници и други образовни профили који раде у специјалним одјељењима	15	7
Регија Добој - основне школе из Добоја, Брода, Вукосавља, Дервенте, Доњег Жабара, Модриче, Пелагићева, Петрова, Станара, Теслића и Шамца				
МЈЕСТО	ВРИЈЕМЕ	УЧЕСНИЦИ	Очекивано	Присуствено
ЈУ ОШ „Доситеј Обрадовић“ ДОБОЈ	22. 8. 2017. у 11 ⁰⁰ часова	Представник основне школе (наставник разредне или предметне наставе, педагог, психолог или социјални радник)	35	43
ЈУ ОШ „Доситеј Обрадовић“ ДОБОЈ	22. 8. 2017. у 9 ⁰⁰ часова	Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у специјалним установама и одјељењима или као стручни сарадници и други образовни профили који раде у специјалним одјељењима /установама	30	26
Регија Приједор – основне школе из Приједора, Козарске Дубице, Костајнице, Крупе на Уни, Новог Града и Оштре Луке				

МЈЕСТО	ВРИЈЕМЕ	УЧЕСНИЦИ	Очекивано	Присуствено
ЈУ ЦЕНТАР „Сунце“ ПРИЈЕДОР	24. 8. 2017. у 11 ⁰⁰ часова	Представник основне школе (наставник разредне или предметне наставе, педагог, психолог или социјални радник)	24	33
ЈУ ЦЕНТАР „Сунце“ ПРИЈЕДОР	24. 8. 2017. у 9 ⁰⁰ часова	Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у специјалним установама и одјељењима или као стручни сарадници и други образовни профили који раде у специјалним одјељењима /установама	40	33
Регија Бања Лука – основне школе из Бања Луке, Градишке, Српца, Прњавора, Лакташа, Кнежева, Котор Вароша, Челинца, Мркоњић Града, Шипова, Рибника, Петровца и Језера				
МЈЕСТО	ВРИЈЕМЕ	УЧЕСНИЦИ	Очекивано	Присуствено
ЈУ ОШ „Георги Стојков Раковски“ БАЊА ЛУКА	23.8. 2017. у 9 ⁰⁰ часова у 11 ⁰⁰ часова	Представник основне школе (наставник разредне или предметне наставе, педагог, психолог или социјални радник)	68	58
ЈУ ЦЕНТАР „Заштити ме“ БАЊА ЛУКА	25. 8. 2017. у 9 ⁰⁰ часова	Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у Центру Заштити ме и други образовни профили који раде у овој установи	40	75
ЈУ “Центар за васпитање и образовање и рехабилитацију слушања и говора“ БАЊА ЛУКА	25. 8. 2017. у 12 ⁰⁰ часова	Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у специјалним одјељењима или као стручни сарадници из Бањалуке, Градишке, Српца, Прњавора и Шипова. Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у Центру ВОРСГ	30	
Укупно представника основних школа		Очекивано	Присутно	Постотак
		187	178	95,18%
Укупно дефектолога /специјалних едукатора и рехабилитатора		166	153	92,16%
Укупно		353	331	93,76%

Реализација програма

Кроз реализацију теме: **Образовање ученика са сметњама у развоју у Републици Српској**, упознајући учеснике са тренутним стањем образовања дјеце са сметњама у развоју у Републици Српској, просвјетни савјетник је износио и своја запажања о најчешћим питањима и дилемама у претходном периоду. Учесници су упознати са свим могућностима које наш образовни систем нуди дјечи са сметњама у развоју: вид образовања (установе за дјечу са сметњама, посебна одјељења, инклузивна одјељења), наставни планови и програми (редовни, посебни), индивидуални образовни програми (основ за креирање), оцјењивање ученика са сметњама у развоју (описно, бројчано), додатне мјере подршке у образовању (допунска настава, корективни/савјетодавни рад са ученицима, секције, савјетодавни рад са родитељима, укључивање других лица у рад са учеником и друго). Такође су појашњене обавезе школе и њено учешће у процесу процјене и усмјеравању дјеце са сметњама у развоју од стране првостепених комисија. Нажалост, дотакли смо се и неких питања за које није било у овом моменту могуће понудити адекватне одговоре и рјешења као нпр. неусклађеност „Правилника о садржају и начину вођења документације и евиденције и обрасцима јавних исправа у основној школи“ и реалних потреба праксе, те питања у вези са асистентима у настави.

Стручна тема овогодишњег савјетовања, **Планирање, програмирање и припремање рада у специјалној /инклузивној настави** наметнула се као доминантан проблем у раду са дјецом са сметњама у претходном периоду. Велики број наставника у редовним школама први пут се сусреће са изазовом планирања и програмирања свога рада уважавајући чињеницу да у одјељењу имају ученика са сметњама у развоју. Ништа мањи изазов не представља ни планирање рада у специјалним одјељењима, јер су то одјељења комбинована од ученика различитих сметњи развоја и различитих разреда и нивоа образовања. Настојали смо разјаснити бројне дилеме, појаснити очекивања од наставника у погледу планирања и програмирања рада, али и непосредног припремања за исти. Намјера је била ојачати компетенције наставника како би могли да:

- Израде глобални и оперативне планове који осигуравају повезаност садржаја и исхода учења, уважавају дидактичке принципе, методичку поступност и примјереност, одређују динамику рада и воде рачуна о хоризонталној и вертикалној корелацији.
- Планирање заснивају на мјерљивим исходима учења, уважавајући развојне и друге карактеристике ученика, те индивидуалне могућности, потребе и интересе ученика.
- У складу са постављеним исходима бира и планира примјену различитих метода поучавања, облика рада, техника, средстава, извора....
- Планира и програмира свој рад поштујући императив о индивидуализацији приступа у раду са ученицима са сметњама у развоју
- Креира индивидуалне образовне програме ИОП-е за ученике са сметњама у развоју.

Препоруке за наредни период су се односиле на указивање важности познавања и поштовање прописа и норми који дефинишу област образовања и васпитања ученика са сметњама у развоју како бисмо:

- Ученике школовали на начин и по програмима који могу обезбиједити пун развој њихових потенцијала и осигурати континуирано напредовање, а истовремено допринијели да ученици и његови родитељи развију и усвоје реалну слику о ученику на основу које могу планирати будућност.
- Дали свој допринос побољшању квалитета живота дјеце и младих са сметњама у развоју пружајући им адекватну подршку, поштовањем дјечијих права, промовисањем инклузије, разбијањем предрасуда и напуштањем стереотипа у вези са овим ученицима.

Наставници и стручни сарадници, односно школе треба више пажње да посвете стручном усавршавању из области образовања ученика са сметњама. Пожељно је да школе и центри организују за своје наставнике, у складу са могућностима, групна усавршавања, а наставници да јачају своје компетенције по овим питањима кроз индивидуално стручно усавршавање. Максимално користити властите ресурсе и оне које нуде локалне заједнице.

И даље развијати и јачати тимски приступ у раду и интензивирати сарадњу са свим појединцима (у самој школи или ван ње) који могу дати допринос унапређењу квалитета рада са ученицима са сметњама.

Сегменту рада „сарадња са родитељима“ потребно је приступити крајње озбиљно, одговорно и професионално. Сарадња са родитељима треба бити добро планирана, неопходно је усагласити родитељска очекивања и могућности школе, успоставити добре односе и континуирану комуникацију.

Услови за рад

Све школе домаћини (њих седам) обезбиједиле су адекватне услове за успјешну реализацију савјетовања и на тај начин дали значајан допринос квалитету самог савјетовања, за шта им исказујемо посебну захвалност. Поред угодних и довољно пространих учионица, рачунара и пројектора у свим школама је било обезбијеђено освјежење (кафа, сок, вода) за све учеснике.

Закључак

Закључак инспектора–просвјетног савјетника је да су у потпуности остварени оперативни циљеви групног савјетодавно-инструктивног рада из области специјална настава и инклузија, а самим тим направљен је и корак напријед у постизању глобалног циља, тј. унапређење квалитета васпитања и образовања ученика са сметњама у развоју. Сви учесници указали су на значај и потребу реализације групних савјетовања. Значајна већина учесника је оцијенила теме савјетовања као врло актуелне, али хетерогеност група које присуствују савјетовању у смислу различитих занимања, послова и радних задатака, као резултат имају чињеницу да један број учесника савјетовања дијелом остане ускраћен у погледу адекватности стручне теме (ове године су то индивидуалн и групни рехабилитатори запослени у установама за дјецу са сметњама у развоју).

Дијана Пешић, инспектор – просвјетни савјетник